

Utbildningsdepartementet

Statens skolverk
106 20 Stockholm

Tilläggsuppdrag om speciallärarutbildning inom Lärarlyftet II

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Statens skolverk att inom ramen för satsningen Lärarlyftet II (U2011/5531/S) skapa möjligheter för lärare och förskollärare att genom utbildning få en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning. Lärarna och förskollärarna ska ha en sådan grundläggande lärar- eller förskollärarexamen som krävs för att få undervisa i grundsärskola, gymnasiesärskola eller särskild utbildning för vuxna enligt förordningen (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor och vara anställda i grundsärskolan, gymnasiesärskolan eller särskild utbildning för vuxna.

Några särskilda villkor utöver detta får inte ställas upp för att lärare eller förskollärare ska få möjlighet att delta i utbildningen.

Syftet med tilläggsuppdraget är att andelen lärare med legitimation och behörighet ska öka i ovan nämnda skolformer.

Skolverket ska

- genom överenskommelser med lärosäten som har tillstånd att utfärda speciallärarexamen erbjuda hela eller delar av speciallärarutbildningar som leder till speciallärarexamen och behörighet att undervisa i grundsärskola, gymnasiesärskola eller särskild utbildning för vuxna enligt förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor,
- säkerställa att utbildningarnas innehåll och omfattning motsvarar hela eller kompletterande delar av den reguljära speciallärarutbildningen och examensordningen för denna,
- i samarbete med lärosätena möjliggöra validering av tidigare tillägnade kunskaper, och

- erbjuda offentliga och enskilda huvudmän för grundsärskola, gymnasiesärskola eller särskild utbildning för vuxna deltagande efter behovsprövning och med geografisk spridning.

För detta tilläggsuppdrag får Skolverket använda medel som är avsatta för Lärarlyftet II i enlighet med ovan angivet uppdrag.

Återrapportering av tilläggsuppdraget

Skolverket ska årligen rapportera

- antal kurser och kursernas längd per lärosäte,
- antal och andel lärare hos offentliga respektive enskilda huvudmän som deltar i en speciallärarutbildning eller har fått en speciallärarexamen,
- geografisk spridning när det gäller antal anordnade kurser och deltagare i utbildning, och
- kostnader i samband med tilläggsuppdraget.

Skälen för regeringens beslut

Regeringen har genom förordningen om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare och utnämning till lektor skärpt och förtydligat bestämmelserna om vem som är behörig att undervisa i grundsärskola, gymnasiesärskola och särskild utbildning för vuxna. Av förordningen framgår att det bl.a. krävs en speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning för att vara behörig att bedriva undervisningen.

Det har emellertid visat sig att många lärare i grund- och gymnasiesärskola samt särskild utbildning för vuxna saknar en utbildning med inriktning mot att undervisa elever med utvecklingsstörning. Detta trots att det redan i den tidigare skollagen (1985:1100) slogs fast att en lärare skulle ha en utbildning för den undervisning han eller hon i huvudsak skulle bedriva. Någon statistik som visar detta i exakta siffror finns inte att tillgå, men regeringen har fått många signaler om att detta är ytterst problematiskt. Det har framgått att det krävs stora utbildningsinsatser för att huvudmännen ska kunna leva upp till de nya behörighetsreglerna.

Med anledning av detta bedömer regeringen att det är angeläget att vidta åtgärder för att underlätta för huvudmännen att vidareutbilda de aktuella lärarna. Elever i alla skolformer ska kunna få en undervisning som innebär att de ges goda förutsättningar att lära och nå de nationella målen för skolan. I grundsär- och gymnasiesärskola samt särskild utbildning för vuxna krävs fördjupade kunskaper i specialpedagogik och om utvecklingsstörning för att lärarna ska kunna anpassa undervisningen efter elevernas individuella förutsättningar och olika sätt att lära.

Skolverket bör därför ges i uppdrag att erbjuda såväl fullständiga som kompletterande speciallärarutbildningar i form av sådan fortbildning som ska leda till speciallärarexamen med specialisering mot utvecklingsstörning. Bestämmelser om statsbidrag finns i förordningen (2007:222) om statsbidrag för fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande.

Det är viktigt att validering av tidigare kunskaper möjliggörs. Syftet är att validering, i de fall där de tidigare tillägnade kunskaperna eller erfarenheterna bedöms som tillräckliga, kan leda till att en person kan ansöka om examen och därmed bli behörig och efter ansökan också få den nya behörigheten inskriven i legitimationen. Tidigare kunskaper kan ha förvärvats dels genom tidigare utbildning, dels genom yrkeserfarenhet.

I uppdraget om Lärarlyftet II (U/5531/S) anges att det inte ska anordnas motsvarande reguljära fullständiga utbildningar som leder till nya examina inom ramen för satsningen. Trots detta får sådana speciallärarutbildningar anordnas inom ramen för detta tilläggsuppdrag. Regeringen avser att reglera detta genom en ändring i förordning (2007:223) om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare och förskollärare samt personal med pedagogiskt ledningsansvar i förskolan.

På regeringens vägnar

Jan Björklund

Kerstin Hultgren

Kopia till

Finansdepartementet, budgetavdelningen
Statens skolinspektion
Högskoleverket
Friskolornas riksförbund
Läraryrket
Lärarnas Riksförbund
Sveriges Kommuner och Landsting
Sveriges Skolledarförbund
Myndigheten för handikappolitisk samordning (Handisam)
Barnombudsmannen